

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO ZABAVNI LIST ZA SLOVENSKE DRUŽINE.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 krono, za pol leta 1 krono 50 stot. Posamezne številke po tobakarnah stanejo 10 stotink.

Dopise je pošiljati pod naslovom: Uredništvo „Druž. Prijatelja“ v Trstu, ul. Vincenzo Bellini št. 2, IV. n. naročnino, oglase in reklamacije pravništvo: Rožan št. 4, (Ivan Gorjup). Poštno - branilničnega računa št. 64.139.

SKESANA. (SPIŠAL ILOVSKI.)

Zasvetila se je zlata jutranja zarja na nebeškem svodu in vzbudila v lahkem snu snivajočo naravo. Zapihljale so sem od vzhoda rahle jutranje sapice, zmajala so se drevesa, začelesteli so zeleni listki, zaslišal se je šepet skrivnostnega gozda. Slavček vzdigne iz mehkega gnezdica drobno glavico se zagleda v zlato zarjo, se razveseli lepega jutra in mu zapoje pesmico v pozdrav. Vstajalo je jutro lepo in veselo.

Sem od revnega kmelskega sela stopata po kolovozni poti dve ženski Rakova Pepca gre iskat službe. Spremlja jo njena stara mati ki gre v bližnji gozd nabirati suhljádi.

Pepca stopa zamišljeno z žalostjo v duši.

Zapustila je očetovo streho, sestre in brata, ločiti se mora od ljube drage mamice, zapustiti mora domači kraj in gre bogvekam v svet nepoznan in nevarnosti poln, med tujec zlobne in škodoželjne. Sedaj gre in vrne se bogvekedaj ali -- nikoli več. To je razmišljala Pepca in bila je otožna. Mati so jo tolažili in dajali dobre nauke.

Prišli sta do razpotja in se poslovili.

„Z Bogom, mati, z Bogom!“

„Z Bogom, Pepca! Pridna bodi in Boga ne pozabi! Z Bogom!“

Podali sta si roko in solze so se vdrle obe ma po licu. Tako je tedaj šla Rakova Pepca iskat službe, kakor je šlo že toliko in toliko slovenskih deklet.

Mati so se vrnili. Tam pred Marijino kapelico kraj gozda so poklekli. Pred kapelico staro od bogvekedaj. Sezidal jo je morda človek hvalnega srca, da se je hodil zahvaljevat Mariji za kako posebno dobroto. Morda dobri starček, ki ne more več do farne cerkve, da si lajša pred njo reve in težave, jih pozablja, ali da vmiri vest ko pohiti spomin daleč nazaj v dneve hudobije.

Pride mimo človek, se odkrije spoštljivo, se spomni Boga in Njegove žalostne matere, ter nese naprej lažje in bolj potrpežljivo svoj križ. Tam pret to kapelico torej je pokleknila stara Rakovka na mrzli kamen in molila za časni in večni blagor svoje hčere, ki je šla v široki svet za kruhom.

„O, Marija, naša Pomočnica, naša Priprošnjica, obvaruj jo vsega hudega. Stoj ji povsod na strani, da ne zaide na slaba pota. O Pomočnica!“

Vstala je šla nazaj z nado v srcu, da se vrne enkrat njena Pepca zdrava, vesela, nepokvarjena.

Pepca je prišla v veliko mesto in dobila službo v gostilni. S časom jo je minulo domotožje in bila je zadovoljna v službi glede plačila in dela. A vendar je bilo nekaj, ki ji ni ugajalo, ki jo je mrzelo. Sicer ni nikjer — zlasti v službi ne — vse popolnoma dobro in prav. Služila je, kakor rečeno v gostilni. Gostilna je pač gostilna. Posebno taka nižje vrste je zavetišče pokvarjenih ljudi. Sramuje se pošteno kmetsko dekle, ko mora slišati marsikaj nelepega. I Pepco je bilo sram, da je morala streči tudi takim družbam katerih člani so bili večji del vsi moralno propali.

A ne le to, da je bila njena nedolžnost doma v veliki nevarnosti, smela ni niti v cerkev vsako nedeljo. Le redko se je zgodilo da jo je pustil debelušni gospodar, ki je gledal le na to, da mu dekla pridno dela. Ako ga je prosila, da sme iti k maši, je zarežal na njo: „Jaz te plačam, meni služi! Imaš tako že popoldne dve uri prosto.“

Razume se, da ji ni bilo ostati v taki službi in napravila se je tudi večkrat proč. A gospodar ki je spoznal, da je Pepca pridna in dobra dekla, kakor si jo je mislil on, ji je vselej rajši kaj določil k mesečni plači in tudi sicer ji večkrat kaj dal za „dobro roko“ kakor da bi jo pustil od hiše. In tako je ostala.

Ogibala se je, kolikor mogoče, onih priliznjencev, ki so gledali za njo in ji znali tako sladko govoriti. Bili so ji zoperni, ker jih je spoznala, da so hinavci, ki iščejo sam to, da dajo duška svojim strastem.

Pa je prišel nekoč v gostilno mladenič lepe rasti, črnih las in po poklicu: vse in nič, ali baraba. Prišel je enkrat v gostilno in potem večkrat. In enkrat se je predstavil Pepci za stričnika bogatega neoženjenega trgovca in ji brez ovinkov razodel svojo ljubezen. Govoriti je znal tako ljubeznivo in gladko kakor le malokdo, in uboga Pepca mu je verjela. Verjela je, ker je mislila v svoji priprostosti, da je ves svet tako pošten, kakor ona. Ni še poznala dobro sveta in ljuti in mu je verjela lažnjivcu, reva. Bila je kmalu v njegovih mrežah in slovala je po slabem potu koder jo je vodil njen ljubimec zapeljivec in postala je vsa drugačna, kakor nekdanj. Popolnoma nič več ni bila podobna nekdanji dobri in ponižni Pepci. Pozabila je na nauke dobre mamice.

Zgodilo se je, da se ji je včasih zbudila vest in ji očitala marsikaj. Zvečer, ko ni mogla kedaj hitro zaspati, so poromale misli v ljubi domači kraj, tja k predragi mamici. Spominjala se onih srečnih dni, ki je bivala skupaj z sestrami še čista in nedolžna. A to je bilo enkrat; zdelo se ji je, da že zdavno. A sedaj? Groza jo je spreletela. Vsa preplašena je v asih odskočila od postelje in hotela je daleč, daleč, proč od tod, proč od teh ljudi. Nato se je vdala obupnim mislim: »Tedaj naprej, naprej potem potu! Predaleč sem že, ne morem se vrniti več. Naprej — v pogubo! Pekel — peklenščki, kaj mi vse to mar — naprej —!« Ah, kako žalostno!

* *

V Rakovi koči je brlela vsak večer o kar je odšla Pepca, borna svetiljka nekaj časa več, kakor po navadi. Stara, dobra mati so molili za hčerko na tujem. In enkrat se je Pepca — bila je zopet ravno v razposajeni, slabi družbi — spomnila na staro mater. Vedela je, da molijo tedaj za njo — ah preblaga mamica — in zdelo se ji je, da sliši nek glas, glas skrbne matere, ki ji govori:

»Zapusti to družbo, vrni se zopet na pravo pot, vrni se in prosi Boga odpuščenja! Glej, Bog je usmiljen in neskončno dober! Ah, vrni se!«

»Rada — toda kako?« je pomislila Pepca.

»Prosi Boga odpuščenja in vse bo dobro!«

Začela je razmišljati o božji vseomogočnosti in usmiljenosti, da sprejme nebeški Oče z veseljem vsako izgubljeno ovčico, ki se vrača. Bolj, ko je o tem razmišljala, bolj je bila uverjena, da ji Bog odpusti, ako sklone in začne drugače živeti.

Zbežala je od družbe in pohitela v svojo sobico. Vdrle so se ji po lepem licu solze kesanja. Molila bi — po dolgem času — molila dolgo, dolgo in tako pobožno, kakor še nikdar, da bi ji dobrotni Bog odpustil grešna dejanja zadnjega časa, a bila je preveč razburjena in komaj je šepetala: »odpusti, o Bog, odpusti!«

Drugi dan je iskala in našla tolažbo v cerkvi. V štirinajstih dneh je že zapustila nevarno službo in stopila v drugo, pošteno kjer je mogla vršiti svoje krščanske dolžnosti.

Mati se je jokala od veselja, ko je brala dolgo, dolgo pismo, namočeno s solzami skesane hčerke.

Svetiljka je zaplapolala živeje in obsevala s svojimi čarobno veselim svitom uvelo lice stare matere, potolažene.

NEPOZABIME.

Ali Ti kaj znane
so cvetlice še,
sploh imenovane:
»nepozabime?«

Naglo ovenele
so brez korenin
in — še — zadehtele:
»beži ves spomin!«

Kakor vonj izginil
ves spomin je že,
saj se cvet je hlinil:
»nepozabime.«

PREPOROD NA KRANJSKEM.

(Vtisi iz evharističnega shoda v Ljubljani dne 22. avgusta 1907. — I T.)

Nihče ne more tajiti dejstva, da je Kranjsko v zadnjih letih vsestransko napredovalo. Živahno se je delo alo v zdravem časopisju, razcvitalo se je združeno in društveno življenje, pojmi in nazorji so se očistili, zbistрили in vtrdili. Zavladata je v narodu krščanska misel. Toda ni bilo vse tako lahko. Ni šlo vse tako gladko. Truda in boja je bilo mnogo. Vendar zrejo bojovníki na lepe vspehe. Zadnje volitve za državni zbor so pokazale narodovo moč v znamenju križa. Šlo se je za enajst katoliških poslancev. Deset mož je zmagovito prodrlo z zastavo krščanskih načel, še ena sti (v Ljubljani) bi bil kmalu. Iz tega sklepamo, da je središče, srce slovenskih pokrajin zdravo.

Na zadnjem evharističnem shodu se je ta prepodob pripisoval v prvi vrsti češčenju Najsvejšega zakramenta na Kranjskem.

Okolo poldrugosto duhovnikov se je zbralo v škofijski dvorani. Navzoč je bil tudi Prezvzišeni gospod knezoškof dr. Jeglič. Iz vsporeda navajamo le nekaj. Kaplan V o v k o je z mladeniškim zanosom govoril, kako velikansko moč zajema duhovščina in verniki iz češčenja Najsvetejšega zakramenta. Župnik S e i g e r s c h m i e d je v jasnih potezah pokazal, da je evharistični skriti Izveličar središče, kamor meri vse življenje in delovanje duhovnikovo. Jezus v tabernakeljnu uči, tolaži in podpira duhovnika, če se pridno k njemu zateka. Nihče ni vstanu lepše in hitreje popraviti duhovnikove nedostanke kot božji zdravnik in in učenik. Profesor G r u d e n je češčenje Presv. Zakramenta pojasnjeval iz zgodovine. Dekan K r ž i š n i k je tolmačil odlok sv. Stolice o pogostem (vsakdanjem) Sv. Obhajilu — in razvil lepe misli, naj se otroke v najzgodnji dobi (tudi že v 9 letu) pripusti k prvemu Sv. Obhajilu. Otroci bodo ostali lažje nedolžni, če se bodo zgođaj in pogostoma krepili z angeljskim kruhom. Urednik K a l a n je priporočal ljudsko pesmarico (brez not) globoko (lepo) poklekovanje in glasno počasno molitev (posebno pri uri češčenja. General vikar F l i s je poro al o delovanju družbe častivcev Najsv. Zakramenta. Velika požrtvovalnost in gorečnost vlada posebno v nočni straži Najsvetejšega v dvema cerkvama v Ljubljani.

Prezvzišeni gospod škof je bil med svojimi duhovniki nenavadno vesel teh lepih uspehov in povedal, kako lepo podpira češčenje Presvetega Zakramenta tudi pobožnost do Matere Božje. Na zadnjih vojaških vajah so slovenski fantje pokazali kako ljubijo Marijo in Jezusa. Vsi trudni in spehani so prišli na goro sv. Višarij. Pri odmoru pa niso šli počivat v senco, temveč drug za drugim so hiteli naravnost v cerkev pred Najsvetejšo in pred Marijo. Na častnike je napravilo to versko prepričanje moštva lep vtis. Gotovo čas'e ti mladeniči, kot Marijini družabniki, doma tudi Najsvetejše. Vsako pobožno romanje k Mariji je združeno s spovedjo in s Sv. obhajilom.

Tudi v tržaški škofiji imamo duhovnike, častivce Najsvetejšega zakramenta. Čim bolj goreči častirci so, tem boljši dušni pastirji postajajo in svoje vernike preporejajo v Kristusu. *Pridi k nam Tvoje kraljestvo evharistično!*

DOMAČI ZDRAVNIK.

Zobje Zdravnik Dr Rösés v Monakovem pravi: največ mladeničev se ne more usposobiti za vojaštvo, ker nimajo krepkih zobov. No. ne toliko radi slabih zobov, temveč ra i tega ker s slabimi zobmi združena splošna telesna šibkost. Negujte zobovje.

ZA VARSTVO IZSELJENCEV.

Nek slovenski župnik nas je obvestil o ne kem človeku, ki ljudi vabi v Ameriko s tem, da jim denar posojuje. Stvar preiskuje tržaška Rafaelova družva. Če se dokaže, da je res vabil posebno mlada dekleta (17 letna) od doma v tujino na lepe službe (trgovina z dekleti), mu bode huda pela. Prosimo vse, ki doznajo kaj enakega, da poročajo tudi našemu uredništvu.

Pozor! Nikomur ne verujte razven naši družbi. Agenti in lastniki ladij gledajo na svojo korist.

SPOMINI.

(Iz zapiskov V. G.

BREZJE.

Že od nekdaj do Marije
sililo me je srce,
da pri nji se odpočije
in olajša si gorje.

B r e z j e, Mati, si izbrala,
da dobrote tu deliš,
naj doni Ti čast in hva'a,
ker Bogu nas pridobiš.

Ti, Marija nam pomagaj,
saj je Tvoje to ime.
ti pa duša ne omagaj
niti v hudi stiski ne.

Prič tu mnogo in spominov
razobešenih visi:
da hčera in vernih sinov
Mati pač ne zapusti.

Čudodelna ta podoba
mi je vedno pred očmi,
naj me spremlja tja do groba
tudi Mati milosti.

BLED.

Krasán pogled
na divni Bled
očara vse.

Svetovno znan,
občudovan
je otok ta.

Zato vse dni
od vseh strani
vse nanj hiti.

Kdor pride tjá,
vsak zazvonlja,
kar si želi.

Marija pa
Preblažena
pomoč deli.

Kjer v e r e n i
se zvon glasi —
— brez milosti.

O KRALJU, PAJKU IN ZAJCU.

(Iz češčine. — Priredila Hedv. Podlipška.)

Daleč za črnimi gozdi in visokimi gorami je bilo kraljestvo, v katerem je modro vladal stari kralj. Toda to kraljestvo je bilo tako majhno in od vseh strani obdano z gorami, da ni skoraj nihče vedel o njem. Parkrat v letu je prihajala pošča iz srednjega kraljestva in ko je prišla v glavno mesto, je postiljon glasno zapokal z bičem, veselo zatrobil na poštni rog, konji so leteli ter se vstavili pred kraljevim gradom. To je bil praznik za celo kraljestvo, in kakor hitro se je zaslislalo trobentane postiljonovo, so se zbirali ljudje iz celega kraljestva k gradu, da bi zvedeli novice iz sveta. Tedaj pa je prišel kralj s svojimi dvorniki na grajski balkon, sedel na pripravljeni prestol in minister je prečital zbranemu ljudstvu o vsem, kar se je zgodilo po svetu. Ko je bilo vse prečitano, so se razšli ljudje zopet domu, prerovali so po cesti o novih dogodkih ter slavili modrost kraljevo, katera jim je oskrbela, da so lahko zvedeli, kaj se godi po svetu.

Tako se je godilo mnogo let. Kralj je svoje podložne zelo ljubil ter se v letih svojega kraljevanja seznanil z vsemi. Ko ni bilo včasih v kraljevanju preveč dela, je šel stari kralj med svoje podložne, obiskoval jih v hišah in kočah, povpraševal po njihovem zdravju, pogovoril se o pridelkih, poslušal tožbe in želje, tolažil in vzpodbujal. Tudi je rad prisedel k mizi, ako je bil povabljen in jedel z domačimi ljudmi iz jedne skleda. Posebno rad je jedel mlečno kašo zabeljeno z maslom in potreseno s cimetom. Zato so gospodinje, kjer se je pokazal, skrbale za kašo, ker niso vedele v katero hišo se bo obrnil, a podložniki so ga vendar-le radi čistili.

Otroke je imel stari kralj posebno rad. Kakor hitro so ga zagledali, so tekli k njemu, obešali se mu na roke in na kolena, leli so mu celo na hrbet. On pa jih ni odganjal, ampak smejal se srčno, ljubkoval jih ter vedno našel za nje sladščice v svojih globokih žepih. Gospa kraljica je vedela za to navado kraljevo, zato je vedno napolnila njegove žepa s sladščicami, katere je naplekla sama v kraljevi kuhinji.

Toda prišla so slaba leta. Majhno kraljestvo je imelo malo polja, na katerem je rastle proso in pšenica. Ostala zemlja pa je bila bregovita in je prinašala malo pridelkov. Kadar so bila rodovitna leta, so imeli ljudje dosti živeža. Ko pa ni obrodila zemlja, že cela tri leta, vgnezdil se je po vseh hišah v kraljestvu zli gost. Bil je ta boter glad. Tedaj so prestali kuhati mlečno kašo in ljudje so bili veseli, ako so se enkrat na dan najedli kruha. Kralj je tudi prenehal obiskovati svoje

podložne, hodil je po svojih dvoranah in premišljeval, kako bi mogel pomagati ubogemu ljudstvu. Hudo mu je bilo, da je v njegovem kraljestvu pomanjkanje. Zupovedal je, da bi vsi dvorjani in ministri premišljevali, kako bi se dalo pomagati ubogemu ljudstvu. Obljubil je mošnjo cekinov tistemu kateri bi si zmisлил kaj dobrega. Toda nobenemu ni prišlo kaj prida na misel in mošnja cekinov na kraljevi mizi je bila že vsa zaprašena.

Nekoč je šel kralj na vrt ter premišljajoč, kako bi se dalo odpomoči veliki revščini, prišel na koncu vrta k letnemu gradičku. Tam v kotu na zidu pod balkonom je zagledal velikega pajka križavca, ki je pridno tkal pajčevino. Kralj se je ustavil ter z dopadanjem opazoval pridno delo pajkovo. Naenkrat mu je prišla v glavo misel, da je poskočil na eni nogi tako, da se mu je stresla krona na sivi glavi.

(Konec prihodnjic.)

PRIJATELJU.

Moj up po vodi ide,
že strgana je nit,
ker vem, da on ne pride
srca mi utešit.

Kakó lepó bi bilo,
ko prišel bi bil k nam!
zakaj ga veselilo
je raji kam drugam?

Res, téško, téško mi je,
če včasih mislim nanj.
srce se ne počije
v naročju praznih sanj.

Etino to tolaži
me še v bolesi tej
da me le ne sovraži,
če ljubim ga kot prej.

Zemljiško razdolževanje na Slovenskem s konverzijo denarnih dolgov.

Zemljišča in druge nepremičnine v Avstriji so preobložene z dolgovi, ki so znašale še nedavno okroglo 11.000.000.000 kron (t. j. enajst milijard). V naših slovenskih pokrajinah so bili in so še ti dolgovi ogromni, na pr. Štajerska jih ima okroglo 700.000.000 K (700 milijonov kron), Koroška skoro 200 milijonov kron in Kranjska ne dosti manj, tako da pride na pr. na Štajerskem na vsak kvadratni meter zemlje poprek 3 h dolga, na Koroškem in Kranjskem pa 2 h. Res se zem-

ljishko vknjiženi dolgovi tudi vračajo, ali vendar presegajo na novo intabulirani dolgovi vsako leto izbrisane ali plačane terjatve. Tako se je na pr. l. 1904, iz katere dobe so se priobčili v tej zadevi zadnji statistični izkazi, v Avstriji vknjižilo 1120 milijonov kron, izknjižilo le 720 milijonov kron, t. j. za 400 milijonov kron so dobila zemljišča več bremen in sicer na Štajerskem 14, milijonov na Koroškem 5, na Kranjskem 4, v Trstu 7, na Goriškem 3, in v Istri 5 milijonov kron več. Če tudi se ta zemljiška obremenjenja zelo visoka, vendar so ta števila v resnici nekoliko manjša, ker se vsako zemljiško-vknjiženo breme izknjiži takoj, ko je bilo deloma ali popolnoma plačano, zlasti se pri amortizacijskem vračevanju izknjiži celi dolg še le po preteku dolgih let, čeravno je velik del bil veliko pred poravnanim. Upati je, da hipotečno zadolževanje ne bode v bodoče rastlo, zlasti na denarnem zadolževanju te vrste. Dolgovi se bodo sicer delali v bodoče; vendar se bode ljudstvo vsled vedno večjega števila posojilnic rajše posluževalo osebnega kredita, ki je cenejši in pri posojilnicah običajnejši. Ker pa raste v poslednjem času na nepričakovani način vrednost zemljišč, zato se bodo tudi v bodoče na hipoteke vedno večje in večje svote posojevale. Morebiti se bode sedanjí običaj, po katerem se že 30 kratna svota posodi na katastralni čisti dosenek, še prekosil in se bode sčasoma znabiti 40 krat tako velika svota posojevala. (Zdaj sicer še ne, ker v Evropi ni veliko denarja in še ta je drag). Kljub temu moramo odsvetovati, da ljudstvo z denarnim izposojilom preveč svoja zemljišča obremeni. N. pr. l. 1904 se je na Štajerskem na zemljišča in hiše intabuliralo 35 milijonov K, na Koroškem 9, na Kranjskem 8, v Trstu 11, na Goriškem 5, v Istri 7½ milijonov kron. Kar pride na ta način*) dolgovi v zemljiške knjige, to je vselej z velikimi stroški združeno.

Stroški za intabulacije so namreč veliki, ker stanejo kolki mnogo, in ker notarji in odvetniki, ki običajno vknjiženje izvršujejo, po svojih tarifnih dokaj računajo.

Enaki stroški zadenejo dolžniku tudi takrat, kadar dolgove izpravlja in odstranjuje iz zemljiških knjig. Najhujše pa tlačijo visoke obresti. Navadno se sicer jemljejo pri hipotečnih posojilih nižje obresti kakor pri osebnem kreditu; vendar so tudi pri intabulacijah v Avstriji previsoke obresti, posebno v Galiciji in Bukovini, kjer so se še l. 1904 vknjižile 6—7%, 7—3%, 8—10% in 10—11% obresti. In še seló v slovenskih pokrajinah so bile

previsoke obresti. Na pr. na Štajerskem so se omenjeno leto v 81 slučajih vknjižile 6—12% obresti, na Primorskem** v 380 slučajih. Koliko je bilo takih slučajev v prejšnjih letih, o tem nimamo podatkov, gotovo pa vsako prejšnje leto veliko več, ker je bil v letih pred 1904 dražji denar, ki ga je bilo pa v l. 1904 in 1905 in do najnovejša časa po nizkih cenah v svetovnem prometu.

Visoke obresti pa težijo dolžnika, kakor teži težak kamen, ki si ga človek naprti na rame. Zato se trudijo dolžniki, da plačajo prej ko prej visokoobrestne dolgove. Ako jim pa to ni mogoče, si pa prizadevajo, dobiti posojilo za nižje obrestovanje. Ta manipulacija se zove konverzija (prenašanje) dolgovi in se izplača, ako niso s tem preveliki stroški združeni in ne preveč pisarij in zavlačanja. V tej zadevi smo dobili mesto prejšnjih postav, ki so bile v slednjih točkah res neukretne, nov zakon, z dne 22. febr. 1907 št. 49 drž. zakonika. Po tem zakonu ni nič več treba, kakor po prejšnjih zakonih, za vsak posamni slučaj prosiiti finančne direkcije oproščenja od prepisanih do kaj visokih pristojbin za intabulacijo prenešenih dolgovi. Vsak denarni zavod ima pravico, da se intabulira za svoto, katero je on plačal že vknjiženi dolg, na isto mesto, na katerem je bil dolg, ki je zdaj plačan. Toda pogoj je ta, da se mora posoditi denar le za pokritje starega dolga in to najmanj za dobo 6 let. Drugi pogoj je v tem, da se da ali novo posojilo na najmanj za ¼% nižje obrestovanje ali na amortizacijo, t. j. da se z vsakoletnimi (poluletnimi) obrestmi odplača tudi nekaj kapitala, tako, da se dolg od strani upnika ne more odpovedati, ako le dolžnik redno obresti in letna odplačila (anuite) poravnava. Za taka prenašanja zemljiških dolgovi so po novem zakonu silno majlni stroški in znašajo le 6—7 K (za kolke), (ako se pisarije nič ne računijo), in to tudi tedaj, če je dolg, ki se konvertira, še tako visok.

Naj korist konvertiranja z sledečimi zgledi pojasnimo:

I. primer. Kmet izroči sinu (prvorojencu) kmetijo, ki je vredna 10.000 K. Toda on ima še 5 otrok, ki so še vsi nedoletni, a postanejo po preteku 10 let polnoletni. Te otroke, za katere je hotel oče tudi skrbeti, pa intabulira on po 1000 K, skupaj torej za 5000 K in obresti po 5½%. Na kmetijo, ki jo je izročil najstarejšemu sinu. Ta bi moral šteti recimo čez dve leti 1000, čez 4 leta pa spet 1000 K in tako dalje, torej čez 10 let vseh 5000 K. Kaj mu je storiti, ko že naprej vidi, da po preteku teh let ne bo mogel 5000 K prigospodariti? Ali hoče za vsakega dediča pose-

*) (Dolgovi in bremena pridejo v zemljiške knjige tudi vsled neplačanih kupnin, vsled zapuščin, po raznih pogodbah, itd.)

**) V Istri so še posebno visoke obresti.

bej na posodo prositi? Če vzame na osebni kredit, so visoke obresti; če da vsakih 1000 K posebej intabulirati, so vselej visoki stroški. V tem slučaju gre k denarnemu zavodu, ki posojujejo tudi na hipoteke in veli ondi, da bi se vseh 5000 K konvertiralo. Denarni zavod mu to rad vstreže in mu prihrani, ako se posluži zakona z dne 22/2. 907, veliko stroškov. V imenu mladoletnih dedičev da nadvarstvena oblast (okrajna sodnija) odstopno pismo za vseh 5000 K, kar stane v kolekih le 1 K. Mladi kmetič pa da poverjeno (za poverjenje kolek 72 h) izjavo (kolek 1 K), da bode teh 5000 K porabil edino le za poplačilo dedičev, ki so za toliko intabulirani. Prošnja ki se sestavi, da pride ta konverzija (prenašanje 5000 K od dedičev na denarni zavod), v zemljske knjige, se kolkuje s 3 K. Tedaj znašajo stroški za kolke le 5. K 72. Odpadejo namreč pri tej konverziji kolki za vpisnino v gruntne knjige; ti kolki so namreč za visoke svote jako veliki, tukaj bi znašali 34 K 25 h. Proti tem malim stroškom (5 K 72) dobil bode posojilo 5000 K, katere bode izročil okrajemu sodišču, ki jih bode dajalo (po 1000 K) po vrsti dedičem, kakor hitro ti postanejo polnoletni.

II. primer. Posestnik A je dolžan pri posojilnici B 10.000 K proti 6% obrestovanju. Posojilnica C zahteva samo 5½% obresti zato se prestavi A k posojilnici C. S tem je A spremenil svoj vknjižen dolg glede višine obresti, ki so se znižale za ½%.

III. primer. Posestnik A je dolžan pri posojilnici B 10.000 K, ki jih mora vrniti proti 3 odpovedi. Pri posojilnici C pa posujejo denar proti enakimi obrestmi na vknjižbo tako, da se vsako leto (polleta) razun obresti o'plačuje tudi nekaj na račun glavnice. Odpovedati pa ta posojilnica dolga tako dolgo ne sme, dokler plačuje dolžnik redno obresti z anuiteto (odplačilo) vred.

S konverzijo dolgov se lahko pečajo vse posojilnice. Svetovati je pa le onim zavodom, kateri so na sedežu sodišča, kateri imajo za to sposobne uradnike ali odbornike, ali tistim katerim stoje na strani notarji, odvetniki ali izvežbani notarski ali odvetniški uradniki.

V Krškem se bode s konverzijo dolgov (za vse slovenske pokrajine) pečala »Centralna posojilnica slovenska*,*)« registrovana zadruga z neomejeno zavezno. Ona je vta namen vsled zakona z dne 22/2. 07, ki je dal k temu povod, svoja pravila razširila v tem obziru, da bode ne samo posojilnice in zadruga, ampak tudi osebe v svoji

kolobar sprejemala, da bode tudi od fizičnih oseb hranilne vloge dobivala in tudi fizičnim osebam posojevala, in sicer na menice, na navadne zadolžnice, na zaolžnice z vknjižbo, zlasti pa na zadolžnice potom konverzije z amortizacijo ali brez amortizacije.

Normalna obrestna mera za hranilne vloge je zdaj 4½% za večje svote in za daljšo dobo po dogovoru tudi več. Obrestna mera za posojila se bode ravnala po razmerah časa in denarne cene, oziroma po zadolžnem dokumentu, ki ga bode dolžnik zavodu izročil. Obrestna mera pa za zdaj ne bode presegala pri osebнем kreditu 6%, pri hipotечно dobro zavarovanem kreditu pa ne 5½%.

Nadaljna razjasnila in odgovore vsakovrstna vprašanja daje radovoljno podpisano načelstvo.

V Krškem, meseca julija 1907.

Načelstvo Centralne posojilnice slovenske,
registrovane zadruga z neomejeno zavezo.

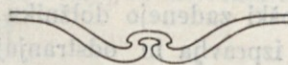

DELA VSKI DOM.

Ko oddajen bom od doma,
bodeš mi v bližini ti,
revež, kdor po svetu roma
brez ognjišča, brez moči:
Delavski dom,
ljubil te bom!

Ko nedolžno razvedrilo
nudil boš mi trudnemu,
ko v slabosti boš v krepilo,
v tovaršijo samemu:
Delavski dom,
ljubil te bom!

Ti na kraj spominjaj mene,
kjer očetov dom stoji,
ti varuj me, da ne krene,
moj korak nikdar s poti:
Delavski dom,
ljubil te bom!

TO IN ONO.

Ne laži! Laž so sovražili celo neverniki in pogani. Egipčani so obešali svojim kraljem okolu vratu safir (moder prevredljiv kamen) v znamenje naj ne lažejo. Rimljani so lažniku na čelo vžigali sramotno znamenje. Pri Grkih nibče ni mogel dobiti državne službe, ki je le enkrat lagal. Franki so lažnika silili, da je moral po trgu nositi garjevega psa!

*)-Marsikatera posojilnica se s konverzijo ne bo pečala, če tudi jo ulegne stranka za to prositi; v tem slučaju naj izvoli dotična posojilnica opozoriti stranko na naš denarni zavod.

KNJIŽEV. IN UMETNOST.

„Slovenski posojilničar.“ Drugi, popravljeni in pomnoženi natis „Navod o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“. Spisal in založil Ivan Lapajne v Krškem. Tiskala »Zadružna tiskarna« v Krškem. 221 + XVI strani v navadno smerki. Cena: 3 K trdo in lično vezani, 2 K 40 h mehko vezani in 2 K brošurani iztis — Slovenske posojilnice rastejo kakor gobe po dežju. Pred 30 leti jih ni bilo 30, a zdaj jih bode kmalo blizo 3000; kajti obvela je že skoro tudi na Slovenskem Raiffeisenovo načelo, po katerem ne bi smela biti nobena župnija brez posojilnice. Da pa ti zavodi dobro uspevajo, morajo imeti potrebnih navodil, po katerih se jim je ravnati. To je stari posojilničar g. Lapajne izprevidel že pred 12 leti, ko jih je bilo na Slovenskem komaj 100. Zato je bil izdal že leta 1895 to navodilo v prvem natisu v 800 izvodih, katere je bil, kakor pravi v predgovoru tega drugega natisa, v teku desetih let popolnoma razpečal, in to nekoliko za denar, nekoliko za Bog plati. Radi tega in vedna rastočega števila novih posojilnic je bilo treba tega novega natisa, ki pa je čisto predrugačen zelo pomnožen in le malo prvemu podoben. Vrhu tega ima svečano obliko, kajti poklonil je ta drugi natis »očetu slovenskih posojilnic«, g. Mihi Vošnjaku, ki praznuje leto sedemdesetletnico svojega rojstva in čegar slika in življenjepis krasita knjigo. Knjiga je spisana bolj na podlagi prakse kakor teorije. Ni čuda! G. Lapajne vodi posojilnico (še dve. Urednik) v Krškem že 22 let; ustanovil je to in še kakih 30 slovenskih posojilnic: on je v imenu celjske zadružne zveze revizor teh zavodov, katere je sicer tudi že pred leti, ko ni bilo obligatorične revizije, pregledoval po Kranjskem in Primorskem. Svoje izkušnje je priobčeval skozi osem let v svojem organu »Slovenska zadruga« iz zdaj jih priobčuje zopet v tej knjigi. Knjiga navaja nekatere novosti, ki so dozdevno manjkale v slovenski zadružni literaturi. Ona razpravlja na pr. natančno vpeljavo praktičnega dospetnika, prinaša nekaj amortizacijskih tabel za hipotečna posojila in skuša pojasniti nekatere dvome o pravilnem knjigovodstvu. Pisatelj je v razpravi o posojilniškem knjigovodstvu prevzel veliko po S. Premruovi knjigi, ki ima v tem oziru višek popolnosti. Na koncu knjige je pisatelj razvrstil zakone in odloke, ki so važni za zadružništvo. Besedilo teh zakonov je navedeno doslovno po dotičnih številkah državnega zakonika. Zato pač oprostí cenj. čitatelj nekaterim zastarelim in neokretnim izrazom, ki jih tudi pisatelj ni predrugačil.

Konečno naj povemo, da je to prva knjiga, ki se je v Krškem tiskala, a tudi baje zadnja iz

peresa tega pisatelja, kakor on sam, ki je že v letih, v šali ali v resnici zatruje. Raditega se je vtihotapilo v knjigo, ki je sicer zelo lične oblike, nekaj ti kovnih pomot katere bode vsak čitatelj že sam popravil.

Naročnino sprejema

IVAN LAPAJNE,

šolski ravnatelj v p. lu posoj. predsednik ter zadr. revizor v Krškem (na Dolenjskem).

Ples. Ta po obliki in vsebini moderna knjižica se naroča: »Družinski Prijatelj« Trst Vincenzo Bellini 2. IV.

Pisatelj je sestavil knjižico iz velike ljubezni posebno do mladine. Oziral se je na vse, samo da reši mlade ljudi pred pogubo in da dvigne one, ki so zgrešili pravo pot.

To berilo je za vsakega, za mlade in stare, za prijatelje in neprijatelje plesa. Korist bode imela od knjižice preprosta nedolžna šolska deklica, kakor tudi najbolj razposajena pokvarjenka. Starišem, ženinom, nevestam, učiteljstvu, duhovščini, vzgojiteljicam, Marijnim družbam, izobraževalnim društvom, knjižnicam, vsem je dobrodošla.

Papir je lep in močan, tisk razločen in čist, okraski so moderni, oblika žepna.

Iz moralnega, zdravstvenega in socialnega stališča mi knjižico prav toplo priporočamo.

CENA 70 vinarjev (brez pošte.)

SLOVO.

Sedaj, sedaj je prišel čas,
ko moram se od vas ločiti,
keda bom zopet videl vas,
moj Bog, — tu le, — nikdar — znabiti?

Čemu vam za menoj solzé
obilno lijejo čez lice,
saj ljubite me lahko še —
oj čujte zadnje moje klice:

V naročju božjem vedno smo,
povsod nas mora on družiti.
da večnost vsem nam srečna bo,
ko vstanemo vsi zmagoviti.*

POLITIKA.

Avstrija-Ogrska. Sklicani so k zasedanju ta mesec nekateri deželni zbori izmed katerih sta imela že seje nižjeavstrijski in dalmatinski. V tem poslednjem je razložil vladni zastopnik vladni program gleda na izboljšanje gospodarskega položaja dežele, za kar je odločeno 4 mil. Glede uvedbe notranjega uradnega jezika obljubuje vlada, da hoče že letos urediti to vprašanje primerno značaju dežele, obstoječim razmeram in željam dež. zbora. — Veliki vojaški manevri na Koroškem

katerih se je udeležil tudi cesar, so končani. Cesarja so povsod slovesno sprejeli. V Celovcu je mestna oblast ob tej priliki prepovedala Slovence razobesiti slov. zastave. Vaje so se vršile letos na nov način. Stali sta si dve sovražni vojski nasproti, jedne je poveljeval nadvojvoda Evgen drugej Potiorek. Zmagal je 3. armadni zbor pod poveljstvom Potioreka. Cesar je izrazil po nadvojvodi Francu Ferdinandu vsemu vojaštvu svojo zahvalo. V začetku vaj so prinašali zlasti judovski listi vesti o strašnem trpljenju in o boleznih in smrti med vojaki. Da se rado kaj zgodi o takih priložnostih, to se razume samo ob sebi, ali one strašne vesti so se izkazale kot tedencijozne izmišljotine. — Te dni zborujejo v Pragi „svobodomisleci.“ Vsi lumpje, katerih namen je, neziprosno se vojskovati proti kat. cerkvi in veri, onečaščaajo te dni zlato slov. Prago s svojo navzočnostjo. Med udeleženci je tudi nekaj (na sramoto) Slovencev. Potem bodo pa spet prišle nevtralne duše, ki porečejo, da med Slovenci ni liberalcev, da ni vera v nevarnosti. Upajmo, da se bodo svobodomslenci tudi letos med seboj stepili, kakor so se pred par leti na shodu v Rimu. S tem, da so „svobodomisleci“ izbrali Prago za letošnje zborovanje, so hoteli pokazati, da se hočejo vreči z vso silo in divjo agitacijo nad Avstrijo. Torej katoličani pozor! — Ob priliki razvitja zastave društva „Ilirija“ v Trstu (NB. Nekatera slov. društva ne blagoslovijo več svojih zastav, ampak jih samo polijajo — pardon razvijajo. Seveda, saj Slov. ni treba božjega blagoslova. Pa saj smo vsi dobri „verniki“) je prišlo do demonstracij med Slovenci in Lahi. Nekaj napadalcev je bilo aretiranih. — Na slavnosti društva „Hajdrih“ na Proseku so demonstrirali nekateri tržaški Slovenci proti gostom ljub. društva „Ljubljana,“ zato ker se noče vdati terorizmu ljub. liberalcev. Ta demonstracija je plod hinavske tržaške politike. Upamo, da ne bo manj kala na to demonstracijo zdrava reakcija. — Češki katoliki so priredili na Velehradu velikanski shod, katerega se je udeležilo okrog 50.000 ljudi. Kot zastopnika Slovencev sta bila navzoča drž. posl. Demšar iz Kranjske in Kranjske in Pišek iz Štajerske. Povsod okrog nas se zbirajo kmetje in delavci okrog križa, kedaj zasine i nam primorskim trpinom dan, ko se bo položil temelj kršč.-socialni organizaciji? — Govori se, da bo hrvaški sabor to jesen razpuščen in da bodo spomladi nove volitve.

Drugi kraji. V Odesi na Ruskem je bil zopet „progrom“. Ubitih je bilo mnogo ljudi. V nekaterih krajih razsaja kobra. — V Würzburgu na Nemškem je bil letošnji shod nemških katolikov. Udeležencev je bilo na tisoče izmed vseh stanov. Zopet se je pokazalo jeklenost organiza-

cije nemških katolikov. Shoda se je udeležil tudi ljubljanski škof. Liberalci so se veselili, ker so upali, da se pokaže na shodu spor med katoličani. No tega veselja jim kat. niso privoščili, ker so vsi spori bili poravnani, tako da se je na shodu pokazala vzorna edinost. — V Maroku vlada že nekoliko dni premirje, ker so Maročani prosili za nje. V teh bojih je padlo do 1000 maročanov.

ISKRICE. (ŠTEVO ERMAN.)

Kdor v mladosti lepša se
na starost strgan je.

Ljubezen, to je dar nebes.
Sovraštvo, dar pekla je res.

Ta nam tuji jezik pači
a z domačim pa berači,

Kar pomlad je brez cvetlic,
je nedolžnost velih lic.

Moder, srečen tisti je
ki bratu manjšat' zna gorje.

Molčati res da umetnost,
vendar nam ni to prijetnost.

Ta hodi pa na božjo pot,
da tamkaj je Bogu na pot.

Nadloge so povsod
kjer je človeški rod.

Najprej preskrbi sebi kaj
potem pa še i drugim daj!

Bolja lepa sprava je
kot najboljša pravde vse.

Varuj dečko se napake
ker bujši je kot pa naduha.

Tisti svetu le škoduje
ki nedolžnost pohujšuje.

Še ptiček vsak se zveseli
ko v rodno gnezdo poleti.

Brez drv ogenj pač ne bo
gorel veselo in lepo.

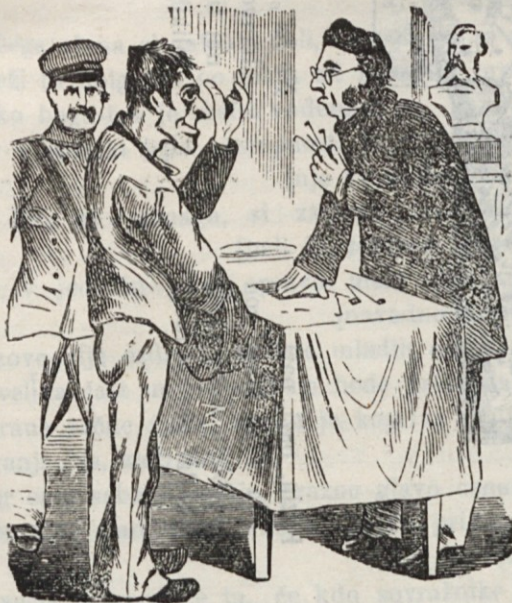
Niž nam tisti ne dokaže,
ako pri dokazih laže.

KOLČEDAREK.

September.

15. XVII. pobinkošna nedelja. Evangelij: O največji zapovedi.) Ime Marijno. Nikomed, muč.; Evtsopija vd. Danes je prvi krajec ob 4. uri 38 m zjutraj. Mokro vreme bo. — 16. ponedeljek. Ljudmila, vd.; Kornelij in Ciprijan. — 17. torek. Lambert, sk.; Hildegarda, op. — 18. Kvatrna sredo. Jožef Kupert.; sp.; Tomaž, sk. — 19. četrtek. Jaunarij, sk.; Arnulf; Pompoza. — 20. Kvatrni petek. Evstahij, m.; Suzana; Fausta. — 21. kvatrna sobota. Matevž, ap.; Mavra; Ipiganja. — Danes je ščep ob 10. uri 31 min. zvečer. Ne bo menda ravno slabo stalo vreme. — 22. XVIII. pobinkošna nedelja. (Evangelij: Jezus ozdravi mrtvoudnega.) Marija 7 žalosti. Mavricij, m.; Emeran, sk. — 23. ponedeljek. Tekla, dev. m.; Lin, pap. — 24. torek. Marija reš. ujet.; Rupert, op.; Gerard. — 25. sredo. Kleofa, sp.; Firmin, sk.; Anatalon, sk. — 26. četrtek. Justina d. m.; Ciprijan, muč. — 27. petek. Kozma in Damijan, muč.; Kaj, šk. — 28. sobota. Venčeslav, kr.; Marcijal, muč.; Salomon. 29. XIX. pobinkošna nedelja. (Evangelij: Prilika o kraljevi ženilnini.) Mihael, nad angel.; Evtihij, muč.; Virginija. — Danes je zadnji krajec ob 35. m. opoldan. Še bo lepo. —

POZNANJE.

Sodnik: „Mi dva, se že pozna, — le-nuh, nepridiprav.“

Tat: „To pravi moja glava in strgan moj rokav.“

Vse za vero, dom cesarja.

VREMENSKI PREGOVORI KIMOVCA.

1. Svet Tilen oblačen, meglen:

Grda, deževna jesen.

Svet' ga Tilna če jasno, gorkó:

Štiri bo še tedne vedro.

21. Ako je Svet Matevž vedren,

Bo prijetna še jesen.

22. Če Mavrica da solnce sije,

Po zimi prav huda sapa brije.

29. Ako Svet' Mihael dežuje,

Voljno zimo nepovē;

Če pa nebo razjasnuje,

Trde zime se boje.

Kadar prve dni kimovca

Prav pogosto gromi

K let' obilno bo tepkovca,

Pšenice in rži.

Slana pred Svetim Mihaelom že pada,

Tolkokrat k leti v Terjaci je rada.

Sveti Mihael če veliko šiška da,

Zgodnja bo zima in veliko snega.

O Svetim Mihaelu če gromi,

Viharjev veliko po zimi buči.

Kakor veter Šent' Mihaela,

Žito svoj kruh bo imelo:

Bolj ko veter se vzdiguje,

Bolj bo kup utegnil rast;

Če pa veter ponehuje,

Po ti mer' bo vtegnil past.

Kakoršno vreme o kimovca mlaji,

Takošno celo jesen je najrajši.

Če do zgodaj se preselijo ptiči,

Hudo čutijo zimo o božiču.

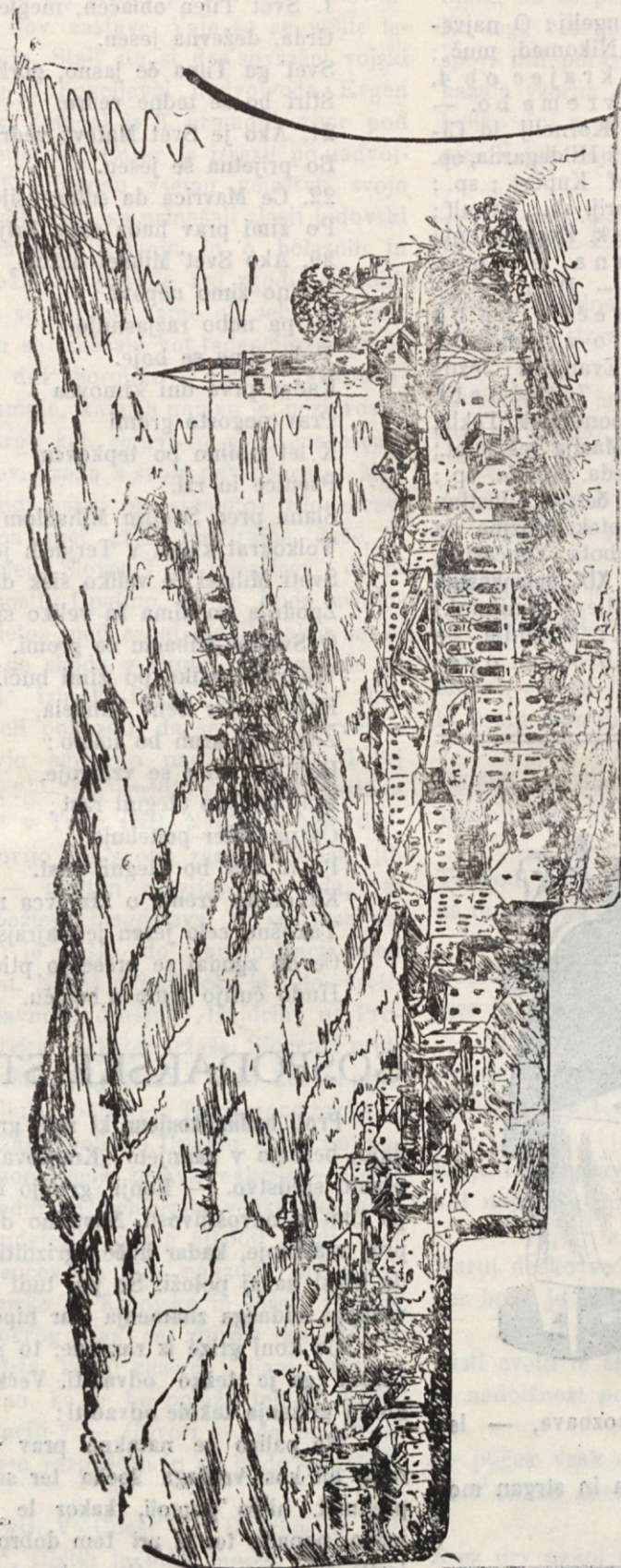
GOSPODARSKE STVARI.

Proti hudim konjem, ki radi grizejo in popadajo, beremo v zadnjem „Kmetovalcu“ prav priprosto sredstvo. — Konji grizejo iz hudobije pa pa tudi iz nevošljivosti. Navadno da konj že naprej znamenje, kadar hoče vgrizniti, in sicer stem, da ušesi nazaj položi. So pa tudi konji, ki brez vsakega vidnega znamenja kar hipoma popadejo.

Če konj grize iz razvade, to je iz hudobije, potem ga je težko odvaditi. Večkrat se posreči konja grizenja takole odvaditi:

Na palico se natakne prav vroča kuhana repa ali kos vročega špeha ter se mu ta vroči predmet hitro pomoli, kakor le možno. Konj jezno popade ter si pri tem dobro opeče ustni, jezik in ustno nebo. Če se to parkrat ponavlja, s marsikteri konj odvadi popadanja.

Če to sredstvo ne pomaga, potem ne preostaja drugega, kakor dati mu torbo čez gobec, ki se med krmljenjem snema.

Pazin, pazi, pazi,
da Tvoj mladi rod
v blatu ti ne gazi,
kadar gre od tod.

Ne le „narod“ samo,
temveč tudi „Bog“,
naj ti lajša ramo
tolikih nabl g.

Ljubi pravo vero,
križa ne prezri,
da Ti Bog stotero
plačo podeli.

Vse za vero, dom cesarja.

Točo uničujoči balon. Dosedanji poizkusi razgnati oblake, ki groze s točo vinogradom in žitnemu polju, so bili nezadostni in nesigurni. Višino oblakov je težko določiti in rakete in aparati z zračnimi topovi ne delujejo uspešno med oblaki in zato se s streljanjem niso dosegli zaželeni uspehi. Zdaj sta v Bruselju na Belgijskem znana zrakoplovca de la Hault in ženijalni častnik Marga sestavila balon, ki se ob pretečem šumenju v oblakih in pred nevihto spusti v zrak. Posebna priprava v balonu pokaže spodaj stoječemu opazovalcu, kdaj se balon nahaja med oblaki in v tistem hipu se spodaj na poseben način zažge eksplozivni plin, ki se nahaja v balonu. Učinek je, kakor svedočijo ogledci, res velikanški. Oblaki se razprše kakor da bi se razpočili in često zado- stuje čisto malo naboja, da se nevarni oblaki uničijo. Bogve, če bo kaj iz tega.

PREGOVORI. Nabira in piše Mihael Pustišek

Kar abotni zavržejo, morajo modri pobrati in [vsejati.
 Za mladino je bolje, biti brez denarja, kakor pa [brez vladarja.
 Mladenič, ki previsoko leti, navadno nizko oh- [sedi.
 Boljšega stana si zastonj želi, kdor domá za pečjo [leži in dolg čas po laktu ali komoleu prodaja.
 Veliko boga-tev je sreča vodenita.
 Kjer v soseski lepe zastopnosti ni, tam je življe- [nje za pekel priprava.
 Ako Bog ne pomaga, si zastonj zdravnik glavo [beli in lekarnar rane celi.
 Kdo v jedi in pijači pravo mero drži, učaka [navadno starih dni.
 Brezovo olje ozdravi razvade mladih dni.
 Pvevelika čast in hvala ti ne bode prida dala.
 Za rana začne žgati, komur je kopriva mati.
 Jutranji čas, zlati čas.
 Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje.
 Tam, kjer glad mori lenuha, najde priden dosti [kruha.
 Največja nesreča je ta, če kdo sovražnike svoje za prijatelje ima.
 Modra zmernost ohrani čedno dušo in telo,
 Greh sovraži, a grešnika ljubi.
 Kjer je greh starešina, ne bo pridnega zakona.
 Pametni otroci so starišev največje bogastvo.
 Miza, ki se z molitvijo začne in konča, ne bo [nikoli stradala.
 Kakor ... tvaških zvonov glas, bo izginil naš spo- [min.
 Človeka lahko po hoji, hiše po strehi, ljudi in [kraje po šegah spoznaš.

ZA KRATEK ČAS.

Zarij se! Ribničan je krošnjarij po svetu s sinom, prišla sta nočit v revno bajtico, kjer ni bilo ne slame ne sena za ležišče — zadovoljita se s trdim ležiščem — samo, da bodeta pod streho. Zjutraj rano, ko se dani ter treba naprej, pokliče oče sina: »Janezek zarij se — zari.« Sin: »Kako se bom zaril, ko je gola dila.«

To je tobak to. Ribničan natlači pipo ljublj. tobaka, zapali ter jo mahne proti domu. Pipica mu kmalu ugasne, vendar, ker je bil hud mraz se mu vedno iz ust kadi. Prisedši domu v gorko sobo — hoče pipo na novo nabasiti z ljublj. tobakom pa vidi da je polna — se veselo pohvali: »To je tobak to! celo pot sem kadil pa še je pipica polna.« Še pojdem v Ljubljano po tobak še.» Ali je šel ali ne, ne vem — ker ga potem nisem več videl.

ZA UČENE LJUDI.

V severni Ameriki, kjer ne da država za verske potrebe niti vinarja, imajo *katoličani sedem katoliških vseučilišč* z več kot 4000 dijaki. Najstarejša v Georgetownu je v rokah oo. jezuitov, ona v Washingtonu je dobila na svetovni razstav v St. Luis 1904 veliko zlato kolajno Žrtvujmo kaj tudi mi za katoliška podjetja (društva, tisk itd.)

DRUŠTVA.

Moška Marijina družba v Trstu je imela 1. septembra mesečni shod. Govoril je našim vrlim fantom in možen č. g. Hadrijan Brumen, ker je bil voditelj odsotem. Govorniku smo zelo hvaležni.

Kat. slov. izobr. društvo v Trstu ima svojo redno odborovo sejo dne 15. t. m. ob 11 uri v stanovanju voditelja M. D.

NOVICE.

Dva duhovnika umrla. Dne 11. t. m. je umrl upok. prof. č. g. Josip Aceurti pri Sv. Ivanu (Trst), dne 12. t. m. pa m. č. g. župnik Janez Kovač v Škocjanu N. p. v m!

Hrušica v Istri. Le redkokedaj pridejo kakšni glasovi iz teh krajev v »Družinskega Prijatelja.« Pa vendar ne smete misliti, da tukaj vsi spimo — o ne, že gledamo pa molčimo. Vendar sedaj se moramo nekaj oglasiti in Vam poročati — hvala Bogu — nekaj veselega. In to »veselo« se je godilo na praznik Rojstva M. D. pretečeno nedelja ta dan je bil za nas nekaj prav veselega, ker smo obhajali v Hrušici dve izvanredni slovesnosti — namreč birmovanje in slovesni sprejem v novoustanovljeno »Marijino družbo.«

Prezvišeni gosp. škof je prišel k nam že v soboto predpoldne. Ljudstvo ga je sprejelo pred vasjo po domače in sicer — a pristrčno — akoravno to ni bilo nekaterim všeč! Med slovesnem pritrkavanjem v zvoniku smo spremili prevzvišnega s križem in zastavo v farno cerkev, kjer je prevzvišeni podelil svoj pastirski blagoslov. Drugi dan se je začela prva slovesnost ob 9 uri jutraj. Po slovesnem prihodu v cerkev in opravljenih molitvah je Prevzvišeni imel govor in sicer v lepi slovenščini, da ga je ljudstvo popolnoma razumelo. Seveda ne razumejo Prevzvišenega tisti, ki trdijo, da ne zna slovensko zato, ker sami ga ne slišijo. Prevzvišeni namreč ne pridiguje po kavarnah, restavracijah in krčmah — ampak v cerkvi, kamor seveda tisti njegovi »prijatelji« ne hodijo! Po govoru je prevz. g. škof daroval sv. mašo. Po maši je bila najprvo vizitacija cerkve, potem molitve za mrtve; izpraševanje otrok in na to je Prevzvišeni delil zakrament sv. birme. Sv. birmo je prejelo isti dan 403 otrok, ki so bili razvrščeni v cerkvi in zunaj cerkve. Malo pred poldne je bila slovesnost končana.

Popoldne pa smo obhajali še drugo slovesnost, namreč slovesni sprejem v noustanovljeno »Marijino družbo.« ki je bila v naši fari zelo potrebna, kajti do sedaj je vladala v tej fari v verskem oziru še precej velika mlačnost. Upamo pa, da bo »Marijina družba« pripomogla povzdigniti malo bolj versko misel. Da je bilo tu mogoče ustanoviti v primeroma malem času »Marijino družbo«, je očitna pomoč Božja in Marijina! Da pa ustanovitev »Marijine družbe« mnogim ni bila všeč, se razume samo ob sebi! Slovesnost se je začela ob 3 uri popoldne. Lepa vrsta — 64 po številu! — je šla z križem na čelu po dve in dve v cerkev, za njimi duhovščina z Prevz. g. škofom. Po prihodu v cerkev je imel slovesno pridigo preč. g. dr. I. M. Kržišnik, dekan trnovski, ki je v prav krasnih in našim razmeram prav primernih besedah pokazal vrednost »Marijine družbe« in čast deklet, vpisanih v družbo. Da, kdor je slišal to pridigo ne bo več nasprotoval »Marijini družbi«! Prečastitemu g. dekanu za krasen govor najsrčnejša zahvala! Po pridigi se je vršilo sprejemanje po v to odločenem obreju. Vsa dekleta je sprejel v »Marijino družbo Prevz. g. škof sam, za kar smo Prevzišenemu vsi zelo hvaležni. Po sprejemu je še Prevzvišeni kratek, a lep nagovor na dekleta in na to so bile pete litanije in sv. blagoslov. Da so pri sprejemu v družbo dekleta tudi pela primerne pesmi, se razume. Po končani slovesnosti so vsi, tudi nasprotniki govorili, kako da je bilo vse prav lepo. Navdušenje in veselje pa, ki vlada med dekleti »Marijine družbe«, nam daje upanje

da se bode tukaj v verskem oziru obrnilo nekoliko na boljše, v kar pomozi Bog in Marija!

Slovensko šolstvo v Trstu. Slovenska petrazredna ljudska šola v Trstu dobi vzporednico prvemu, razredu, v sredini mesta pa se otvori nova slovenska deška in dekliška šola kot podružnica prve. Za enkrat se otaorita prva razreda.

Sv. Ivan. Eppur si muove. Pri nas ustanovljamo novo društvo »Slovensko krščansko socialno izobraževalno društvo« pri sv. Jvanu. Pravila smo že predložili namestništvu v potrdilo. Dosedaj se je vpisalo že lepo število vdov, ki kar ne morejo čakati dneva, ko bo društvo začelo razvijati svoje delovanje. Mlademu društvu želimo najboljših uspehov; zlasti pa želimo, da bi se ustanovilo po okolici še več takih društev, ki naj bi širila pravo izobrazbo med naše ljudstvo.

Društvo krščansko mislečih učiteljev se je ustanovilo dne 5. t. m. v Gorici. Na ustanovni shod je prišlo mnogo protiverskih učiteljev delat zgago, pa brezuspešno. Shod se je razvil zelo živahno, že zdaj je stopilo v društvo 50 članov.

Iz Sežane. Dne 3. in 4. t. m. smo romali tudi iz Sežane k »Mariji Pomagaj« na Brezje. Bilo nas je 20 na številu. Ljudstvo je bilo navzlic deževnemu vremenu zadovoljno in veselo. Bili so sami taki, ki še niso bili na tej božji poti. S solznimi očmi smo klečali pred kronano čudodelno podobo. »Nikdar ne bomo pozabili »Marije Pomagaj« — tako so govorili. V tako živem spominu nam je ostala ta božja pot, da hočemo tudi drugo leto iti. In šli bodemo, če prav ras turški »Narod« ima za neumno živino. Seveda tisti, ki pojdejo na »svobodo«-miselni shod v Prago so »pametna« živina. Tam se ne bodo pehali in suvali!

Obiskali smo tudi na čuden način ozdravljeno deklico. Deklica je vse odkrito povedala kako se je zgodilo. Popolnoma zdrava je sedaj — samo še nekoliko — a prav malo šibka je. Romarji jo vedno obiskujejo. Turški »Narod« se iz čudeža norčuje, to je dobro znamenje, saj če bi tak list o čudežu povoljno govoril, bi čudež ne bil čudež, ampak — sleparija!

Še nekaj družega se je zgodilo ravno tisti trenotek, ko smo prišli na Brezje. Neki ženski od Ljubljane doma je namreč prišlo slabo — in čez pol ure je umrla. Govorili smo z njeno sestro. Ta nam je povedala, da je umrla sestra bila 31 let bolna, t. j. od 16. leta naprej. Vedno je Marijo prosila, ali naj ji vrne zdravje ali naj jo reši iz tega življenja. In v ta namen se je tudi podala z njo peš na Brezje. Po poti že je molila k Mariji za zdravje ali pa smrt. In glej! na Brezjah se je spovedala, prišlo ji je slabo — in pol uri je bila

— mrlič! To se je zgodilo pred našimi očmi. Veleomikani »Narod« pa piše, da so jo zmečkali!! Imenitna reklama!

S solzami v očeh smo se poslovili od Marije in ji zaklical: na svidenje. Na bleškem jezeru smo se nekoliko poveselili — in prepevaje Marijine pesmi smo se vrnili v Sežano. Veliko zaupanje do Marije smo nesli na Brezje — a še z večjim smo prišli domov.

Proti našemu škofu. Za peto obletnico škofovanja tržaškega škofa eksc. Nagla, si je neki njegov nasprotnik privoščil veselje, mu dati breco v »Slov. Narodu« števil. 1039. Pogreva vsa obrekovanja in natolcevanja, nanizana v teh letih v raznih škofu sovražnih listih, časi so bila ponovljena vsa ovržena, in je bilo ravno nasprotno z dejstvi dokazano. Zato jih ne bomo zopet zavračevali saj je zastoj govoriti njemu, ki neče slišati. No, v tem dopisu pa k znanim napadom proti škofu dodaje še nekaj novih. Pravi, da vsi verniki, brez razlike narodnosti in vsa duhovščina, so proti Naglu. — **To ni res, in je razžalljivo za ljudstvo in duhovščino.** — Nasprotno si je škof s svojo gorečnostjo za čast božjo, za versko in moralno izobrazbo pri ljudstvu sploh in še posebno pri učeči se mladini, s svojo skrbijo za podložno mu duhovščino glede duševne izobrazbe in še izrečno glede materialnega stanja stekel spoštovanje in ljubezen vseh trezno mislečih vernikov in duhovnikov — izvzemši nekaterih, ki mu dosledno (ali krivično) nasprotujejo, ker je rojen Nemec, in par zagrizenih nasprotnikov iz osebnih ozirov. Skrajno zlobno je od dopisnika, da navaža neke frivolne besede neimenovanega tržaškega lista, ki bi jih bil izbleknil ob času volitev proti škofu, da bi zamazal čisti njegov značaj. Tako delajo le hudobni obrekovalci: Smešna je končna opazka glede nadškofa na Dunaju; saj menda dopisnik »Narodov« ne sedi v zboru onih, ki odločujejo o dunaški mitri. Tak dopis pač ne bo omajal našega vladike, pač nas mora spodbujati, da se zedinimo in da vsi skupaj delamo za resnični moralni in gmotni napredek tržaškega ljudstva!

Duhovne vaje lahko opravijo preč gg. duhovniki še vsaki teden meseca septembra v rezidenciji oo. jezuitov v Ljubljani, Elizabetina cesta 5. — Začetek je vsaki ponedeljek ob 6. zvečer, sklep v petek zjutraj. Za pravočasno oglasitev se priporoča predstojništvo.

Strela je udarila v cerkev na Gorenjskem dne 1. t. m. kmalu potem ko je začela sv. maša. Škoro vsi ljudje v cerkvi so bili omamljeni, še le s stresanjem in drgnenjem se jih je spravilo k zavesti. 21 letna Rozalija Petelin pa je bila mrtva.

Nesrečo je menda povzročil slab strelovod pri zvoniku. Pretrga strelovod je stokrat nevarnejši, kakor če ga sploh ni. Na to je treba zelo paziti, ter dati včasih strelovode pregledati.

Cer kvena slavnost kronanja M. B. na Brezjah se je vršila v kljub ogromni vdeležbi do 30 tisoč romarjev v popolnem redu. Posebnih nezdob ni bilo, nekdo si je pred cerkvijo zvinil nogo.

Ognjenika Vezuv in Etna na Siciliji sta pričela v zadnjem času zopet bluvati. Prebivalstvo okoli Vezuva je v strahu.

Pri žalostni Materi Božji in pri sv. stopnjicah na Gradu nad Mirnem pri Gorici — praznovala se bo dne 21., 22. in 23. sept. t. l. 150 letnica sv. stopnjic in 50 let sv. Križevega pota ob dovozni cesti z naslednjim vspešdom:

21. sept. kvaterna sobota: ob 6. uri zjutraj Pridi sv. Duh — govor — sv. maša pred Izpostavljenim sv. R. T. — od 7. ure dalje tihe sv. maše.

Ob 4 uri pop. sv. križev pot ob cesti — govor — blagoslov.

22. sept. kvaterna nedelja. praznik Matere Božje sedem žalosti: ob 6. uri zjutraj govor, sv. maša pred izpostavljenim sv. R. Telesom, ob 7. 8. 9. tihe sv. maše.

Ob 9. uri sprejem Prevzvišenega knezonadškofa goriškega dr. Frančiškega Sedeja; ob 9 uri in pol slavnostni govor — slovesna pontifikalna sv. maša.

Ob 4. uri pop. sv. križev pot — govor — blagoslov pred izpostavljenim sv. R. Telesom.

23. sept. ponedeljek: ob 6. uri sv. maša pred izpostavljenim sv. R. Telesom; — tihe sv. maše.

Ob 4. uri pop — sv. križev pot — sklepni govor — blagoslov — zahvalna pesem.

Ob tridnevnic bo preskrbljeno s spovedniki, da došli verniki lahko opravijo svojo pobožnost.

Somišljenike, ki se zanimajo za ureditev prodaje užigalec »Slov. kršč. soc. zveze« in drugega družbinskega blaga, prosimo, naj naznanijo »Slov. kršč. soc. zvezi« v Ljubljani svoje naslove, da jih povabi na sestanek, ki se bo v kratkem, vršil. Posebno vabimo k temu posvetovanju katoliško narodno dijaštvo. Dobrodošli tudi pismeni nasveti.

Od istrsko kranjske meje. Dne 28. avg. med 3—4 uro popoldne je nastala silna nevihta močno je bliskalo, strela je vdarila večkrat, vnela je v Podgrajah hišo Jakoba Trošt št. 12, požar se je posrečilo kmalu pogasiti, ker je silno lilo. Na Podgrajski gori je ubila strela ovčarja Antona Bratovič že priletnega pastirja iz Sapijan pri Jelšanah. Tukajšnji ljudje imajo grešno navado pogostoma za malenkostno razžaljenje klicati maščevanje božje: strela te ubila. Da bi jih vsaj te dve nesreči opomnile — ne kolni.

Iz Aleksandrije za slov. in hrv. šolo se ves čas. prav vspešno in srečno dela. Pogodba našega društva s čč. slov. šol. sestrami v Mariboru je sklenjena. Te dni smo dobili v najem pod jako ugodnimi pogoji hišo z vrtom, zelo pri pravna za čč. sestre in našo šolo. Oddaljena je pet minuti vč cerkve sv. Katarine torej v središču mesta na prikladnem in lepem prostoru.

Danes so pričeli s snaženjem hiše, da bo vse pripravljeno za sestre ki dospejo sem 23. sept. in prično šolo 1. okt.

Slovenci in Hrvatje spominjajte se svoje prve šole v Afriki!!!

Aleksandrija. 29. avg. 07.

P. Benigen Snoj
Japonci niso pijanci. Ves Trst občuduje treznost in zdržnost japonske mornarice. Krčme ne prestopijo vsak mornar nosi vedno seboj posodo s čajem.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisn ka M! H. in A K, vi dva pa nas res razumela.

Ilovski: Sedaj ste pokazali, da znate pisati tako, kakor želimo.

F. S. „Jesenske pajčevine“ — sprejeto.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Še to malo zakasnivcev naj bi se zganilo in poravnalo svoje dolgove potem smo dobri. Z oktobrom začne novejša dražja tarifa v tiskarni. Torej moramo biti vsi skrbni za vsak vinar. Letos je list večji (16 strani) papir je lep trpežen, črke nove — in pri vsem tem nismo višali naročnine.

UGANKE.

Rešitev ugank:

2	7	6
9	5	1
4	3	8

Prav so jo rešili: Šinkovec Filip v Beli, Michael Pustišek v Zdolah, Viktor Engelsberger, Krško.

NOVE UGANKE

- 1) V poletni vročini
sem gorko oblečen
v mrzl pa zimi
popolnoma slečen.

- 2) Kateri mesec je krajši od svečana?

ELEKTRIČNA ŽELEZNICA.

ODHOD iz OPČIN: 5.30, 6.26 7.07, 7.31, 7.56,
8.20 8.44, 9.16 9.66, 10.44, 11.40 12.12,
12.44 1.16, 1.44 2.36, 3.24, 3.40, 4.08, 4.32,
5.56, 5.12, 5.30, 5.56, 6.13, 6.30, 6.46, 7.04,
7.30, 7.56, 8.20, 9.08 9.56, 10.48 11.32.

Odhod z Opčin-Državna železnica: 7.25, 11.34, 1.39,
6.24, 7.50, 10.42.

ODHOD iz TRSTA: 6.02, 7.06 7.56, 8.20, 8.44,
9.08, 9.56, 10.44, 11.32, 12.04, 12.20, 12.52,
1.20, 1.56, 2.44, 3.32, 4.08, 4.32, 4.56, 5.20,
5.40, 5.56 6.20, 6.38, 6.56, 7.14 7.32, 7.56,
8.20, 8.44 9.08, 9.56, 10.32, 11.32, 12.10.

Tovorni voz odhaja iz Opčin samo ob delavnih ob 9 uri
predpoludne ter odrine iz Trsta ob 10.52.

Vsaka
konkurenca
je
izključena.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

tovarna pohištva s strojevnim obratom
priporoča slavnemu občinstvu svojo **zalogo pohištva**

prej Anton Černigoj

Via dei Rettori št. 1 (Rosario) tik cerkve Sv. Petra — Trst

Največja tovarna pohištva primorske dežele

Pohištvo se izdeluje solidno, trpežno in lično, in sicer
samo iz lesa, posušenega v tovarniški sušilnici s
temperaturo 60 stopinj.

Prodaja
se tudi na
mesečne
obroke.

Zastopstva v
Trstu, Splitu
in Aleksandriji
(Orient).

Album
pohištva se
pošilja
brezplačno.